

Posudek na diplomovou práci *Klára Budkové*

Jak forma rodinného prostředí ovlivňuje dospívání dítěte.

Praha, FF UK 2007, 117 stran.

Autorka se v práci věnuje otázkám negativního působení rodinného prostředí na vývoj dětí a dospívajících. Rozdělila ji na celkem devět částí, jimiž jsou úvod, sedm kapitol textu a závěr. Nejprve věnují stručně pozornost sedmi kapitolám, které tvoří jádro textu, poté přejdu k (mírné) kritice.

V první kapitole vlastního textu (kap. 2) se autorka věnuje ontogenezi člověka od prenatálního života po adolescenci. V další kapitole (s názvem "Péče o dítě") se věnuje některým negativním jevům výchovy, jako jsou například citová deprivace v dětství a příčiny mentální anorexie. Další kapitola je věnována ústavní a náhradní rodinné péči.

Nejrozsáhlejší kapitola je nazvána "Vliv negativních faktorů na psychiku dítěte". Součástí této kapitoly je i poněkud neorganicky vložená část o agresi, několik sociálních statistik, řada kasuistik a část věnovaná vlivu TV na vývoj (především agrese) dětí a dospívajících.

Další tři kapitoly jsou tematicky uzavřenější. Autorka se v nich postupně věnuje vlivu alkoholismu rodičů na vývoj dětí, problematice zdravého vývoje v případě homosexuálních rodičů a otázce důsledků násilí a zneužívání dětí v rodině.

Z výčtu je patrné, že se autorka věnuje značnému množství témat týkajících se negativního působení různých faktorů (včetně rodiny) na vývoj dětí a dospívajících. Konflikt, zda se věnovat raději méně intenzivně více tématům, nebo intenzivněji jednomu nebo několika málo tématům, vyřešila tedy ve prospěch první alternativy. Práce tím získala podobu jakéhosi úvodního, takřka učebnicového textu.

Ke kritice: Celkově jde o práci ryze kompilačního charakteru, která však bohužel stavi spíše na druhořadých zdrojích než na práci s původními autoritativními prameny. To se pak nezřídka projevuje v povrchnosti zpracování problematiky a někdy i ve zjednodušujících tezích. Občas navíc není jasné, zda autorka hlásá své vlastní názory, nebo zda uvádí názory autorů, které cituje na konci odstavce (případně celé části). Pro ilustraci: „Za počátek vývoje lidské osobnosti lze považovat dobu, kdy se u dítěte objevuje sebeuvědomování. To je

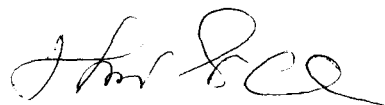
obvykle kolem 36. měsíce až čtvrtého roku života“ (str. 40). O něco dále jsou uvedeni jako autoři Koukolník a Drtilová (2006). Sebeuvědomování však dnes většina autorů klade do mnohem dřívějšího období (a uvádí pro to dobré důvody), podle jiných je období kolem čtvrtého roku dokonce spíše obdobím ukončení než počátků utváření osobnosti. Koukolík a Drtilová přitom nelze vůbec řadit mezi experty, kteří by mohli k této problematice vyslovit kompetentní soud. (Tato neproblematičnost vidění autorky je zřejmě daná za množství současně zpracovávaných témat.)

(Protože je autorka něžného pohlaví, přejdu taktně gramatické chyby, které v práci napáchala.)

Do diskuse: Abychom přešli od přepisování k nezávislému přemýšlení, které je vlastním posláním university, položím autorce dvě otázky: Může mít podle jejího názoru negativní vlivy na vývoj dítěte i rodina, která je “normální”? (Myslím tím právě díky tomu, že je “normální”.) A může mít sociálně patologická rodina, v níž jsou děti například citově deprivovány, i kladné vlivy, zejména takové vlivy, které ona zmíněná “normální” rodina mít nemůže?

Celkově práce podle mého soudu splňuje požadavky kladené na katedře kulturologie na diplomové práce a

doporučuji ji proto k obhajobě.

Dr. Karel Hnilica
FF UK v Praze